

รายงานวิจัย

โครงการวิจัยย่อยที่ 4 : การขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมของกลุ่มน้ำน่านตอนบนในการป้องกัน
อุทกภัยและดินถล่ม

The Public Participation Network Extension of the Upper Nan River Basin
to Prevent Flood and Landslide Disaster

หน่วยงานรับผิดชอบ :

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะผู้ศึกษา

1. หัวหน้าโครงการ

รศ.ดร.ชนพร สุปรียศิลป์

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ / หน่วยวิจัยการจัดการทรัพยากร
ภาคีชีววิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. ผู้ร่วมโครงการ

รศ.ดร.กอบเกียรติ ผ่องพุฒิ

ภาควิชาวิศวกรรมทรัพยากรน้ำ คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นาง สุรีย์ บุญญาบุหงศ์

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. ที่ปรึกษาแผนงานวิจัย

ดร.วัลลภ สุปรียศิลป์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดน่าน

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยการขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมของกลุ่มน่านน้ำน่านตอนบนในการป้องกันอุทกภัยและดินถล่ม เป็นโครงการวิจัยย่อย ในแผนงานวิจัยการขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชนและระบบเตือนภัยบริเวณลุ่มน้ำน่านตอนบน เพื่อการป้องกันอุทกภัยและดินถล่ม มีสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินโครงการวิจัย โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปี 2552 คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณที่ทาง วช. ได้เล็งเห็นความสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอุทกภัยและดินถล่ม และให้การสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

โครงการนี้ได้ดำเนินงานสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือและให้การอนุเคราะห์ข้อมูล เช่น สำนักงานจังหวัดน่าน สำนักงานป้องกันภัยจังหวัดองค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดน่าน โดยเฉพาะชุมชนตัวอย่างในโครงการวิจัยได้แก่ ประชาชนและชุมชนใน อ.ทุ่งช้าง และ อ.เชียงกลาง จ.น่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยนี้ด้วยดี

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะผู้ตรวจสอบทางวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบคุณ ดร. วัลลภ สุปรียศิลป์ ที่ได้ให้คำปรึกษาโครงการวิจัย ทำยสุดนี้ขอขอบคุณสุกัญญา วัฒนวิกรานต์ และคุณศิริพันธ์ นาคศรี ที่ทำหน้าที่เลขานุการโครงการวิจัย คุณคาริกา รัตนบุรี และคุณรัชฎาพร ใจมัน ผู้ช่วยวิจัยที่ทำหน้าที่ในการดำเนินโครงการอย่างเข้มแข็ง

คณะผู้วิจัย

การขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมของกลุ่มน้ำน่านตอนบนในการป้องกันอุทกภัยและดินถล่ม

**The Public Participation Network Extension of the Upper Nan River Basin to
Prevent Flood and Landslide Disaster**

บทคัดย่อ

โครงการการขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชนเครือข่ายลุ่มน้ำน่านตอนบนในการป้องกันอุทกภัยและดินถล่ม เป็นโครงการวิจัยสืบเนื่องมาจากโครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนเครือข่ายลุ่มน้ำน่านตอนบนในการป้องกันอุทกภัยและดินถล่ม ในการศึกษาได้เน้นหนักในด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการป้องกันอุทกภัยและดินถล่ม โดยยึดหลักแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ก่อให้เกิดแนวคิดหลักในการดำเนินการโครงการวิจัยคือ **ทำให้ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยพึ่งตนเองได้ภายใต้ศักยภาพที่ชุมชนมี** ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้วางแผนในการสร้างเครือข่ายใหม่สำหรับอำเภอทุ่งช้าง และติดตามเครือข่ายเดิมสำหรับอำเภอเชียงกลางจากการศึกษาในโครงการวิจัยในระยะที่ 1 โดยกลุ่มเป้าหมายในการศึกษานี้ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจากหมู่บ้านเสี่ยงภัย รวมทั้ง อปพร. และมิสเตอร์เตือนภัย นอกจากนี้ในการเฝ้าระวังยังได้มีกลุ่มเยาวชนในชุมชนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายด้วย สำหรับการศึกษาวิจัยในระยะที่สองนี้ คณะผู้วิจัยยังได้จัดทำแบบจำลองทางกายภาพเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในพื้นที่เสี่ยงภัย พร้อมทั้งให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแบบจำลอง โดยจัดทำเป็นตัวอย่างสำหรับพื้นที่เสี่ยงภัยในอำเภอทุ่งช้างบางอำเภอ และใช้เป็นตัวอย่างให้กับพื้นที่เสี่ยงภัยอื่นในขอบเขตพื้นที่ศึกษา พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพให้กับเครือข่ายโดยมีการอบรมให้ความรู้จากโครงการวิจัยย่อยต่างๆ และได้มีการเชื่อมโยงเครือข่าย พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของเครือข่าย โดยเครือข่ายได้มีการแลกเปลี่ยนความเห็น และได้กำหนดหน้าที่ในการเฝ้าระวังและป้องกันภัยโดยแยกตามลำน้ำสาขา

Abstract

This research project was a continuous study of the project entitled "The Public Participation of the Upper Nan River Basin's People Network to Prevent Flood and Landslide Disaster". A research was emphasized on public participation process by people in the risk area to prevent the disaster. The "sufficiency economy" philosophy which consists of moderation, reasonableness, and self-immunity was applied for this research and enlightened the research conceptual idea of "helping people in the risk area to be self-immune under their available potential". The process started by planning to set up the new network in Thung Chang District and followed up the former network in Chiang Klang District from the previous study. The targets in this study consist of volunteers, youth, and leaders of districts, subdistricts, villages from risk area. In this research, the physical model for Ngob and Pond districts was created to be used as a tool for helping the community to understand the risk area and the situation when the disaster occurred better. People in the community were participated in the model generation process by giving comments on the important locations, risk areas, and evacuated route. The model was used as an example for other risk areas. Furthermore, this research project encouraged people network connection as well as strengthened network potential. The structure and the monitoring responsibility of the network were clearly specified. Also, the research findings from other sub-research projects were simplified and transferred to the community network.